

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
Županijska skupština Primorsko-goranske županije

DEKLARACIJA
O OPSTOJNOSTI, OPSTANKU, RAZVOJU I NAPRETKU
GORSKOG KOTARA

Preambula

Budući da se moderna demokracija može i smije svesti samo na ustavnu demokraciju, pod kojom se podrazumijeva upravljanje većine uz puno jamstvo prava pojedinaca i manjina, te vladavinu zakona,

Budući da je temeljna teza svake moderne države da nema demokracije bez ustavne države, a niti ustavne države bez demokracije,

Budući da je vjerojatno najviše upotrebljavana definicija demokracije ona Abrahama Lincolna, a to je da je „*Demokracija vladavina naroda, od naroda i za narod*“,

Budući da je za ostvarenje ustavne demokracije potrebno ostvariti nekoliko vrlo važnih segmenata; višestranačje, demokratski izabrana vlast, pravnu državu, moralitet, diobu vlasti te povjerenje koje treba ići odozdo,

Budući da su lokalne političke i upravne jedinice teritorijalno definirane društvene strukture svjesno stvorene da bi ostvarivale određene svrhe u općem interesu, čiji predikat «lokalne» upućuje na činjenicu da postoji teritorijalno širi sustav (država sa svojim centralnim organima), čiji pridjev «upravne» odražava činjenicu da se na svakom dijelu teritorija na kojem žive ljudi pojavljuju potrebe i interesi za koje se u određenom razvojnom razdoblju smatra, iz bilo kojeg razloga, da ih ne treba prepustiti inicijativi i brizi samih interesenata, već da njihovo obavljanje treba osigurati djelovanjem posebnih organizacija u kojima je suradnja zajamčena u javnom interesu, te gdje imenica «jedinice» izražava pretpostavku da svi stanovnici teritorija dotičnih jedinica tvore posebni društveni identitet, zajednicu, za koju njezini stanovnici osjećaju da joj, u nekom smislu, pripadaju.

Budući da je lokalna samouprava ključni element u političkom sustavu europske liberalne demokracije, jer je to civilizacijska tekovina koja je teorijski i praktično sastavnica svih suvremenih demokratskih političkih sustava u svijetu,

Budući da je još u 19. stoljeću francuski politički teoretičar Alexis De Tocqueville rekao da *“U lokalnim institucijama leži snaga slobodnih naroda. One su za slobodu ono što je pučka škola za znanost. Bez njihova postojanja jedan narod može imati slobodnu vladu, ali ne i duh slobode”*,

Budući da je Republika Hrvatska u cijelosti ratificirala Europsku povelju o lokalnoj samoupravi čija se svrha može svesti na iznalaženje zajedničkih europskih standarda za mjerenje i vrednovanje zaštite prava na lokalnoj razini vlasti, koje su što je moguće bliskije građanima i da im se da mogućnost učinkovitog sudjelovanja u odlučivanju o bitnim javnim poslovima njihovih svakodnevnih sredina,

Budući da se u samoj preambuli Povelje može vidjeti da je svrha njezina donošenja ta što Povelje omogućuje da:

-lokalna samouprava vitalno doprinosi razvoju demokracije, učinkovite administracije i decentralizacije,

-lokalne vlasti imaju važnu ulogu u konstrukciji Europe,

-nužno je da lokalne vlasti budu demokratski ustrojene i da uživaju široku razinu autonomije,

Budući da Povelja ističe načelo decentralizacije i dekoncentracije vlasti i načelo demokratizacije, načelo srazmjernosti, načelo financijske samostalnosti i solidarnosti u financijskom ujednačavanju, načelo savjetovanja s mjesnim vlastima, načelo jasnoće, pravne sigurnosti - sudske zaštite, te pravo na udruživanje,

Budući da glede djelokruga lokalne samouprave, Povelja navodi da će temeljne ovlasti i dužnosti lokalnih jedinica biti određene ustavom ili zakonom,

Budući da Povelja, glede javnih ovlasti previđa da će se iste obavljati tako da se preferira da pripadaju vlastima koje su najbliže građanima,

Budući da su države članice Vijeća Europe, potpisnice Povelje, istu donijele iz razloga što su smatrale:

-da je cilj Vijeća Europe ozbiljnije i što tješnje povezati svoje članice kako bi se očuvali i unapređivali ideali i načela koji pripadaju njihovoj zajedničkoj baštini,

-da je jedan od načina ostvarivanja tog cilja i sporazumijevanje na području upravljanja,

-da su lokalne jedinice jedan od glavnih temelja svakog demokratskog sustava,

-da je pravo građana da sudjeluju u upravljanju javnim poslovima jedno od demokratskih načela koja su zajednička svim državama članicama Vijeća Europe,

Budući da su države članice Vijeća Europe, prilikom donošenja Povelje bile uvjerene:

-da je ostvarivanje tog prava moguće najneposrednije na lokalnoj razini, kao i

-da postojanje lokalnih jedinica koje su stvarno odgovorne omogućuje upravu koja je i učinkovita i bliska građanima,

Budući da Ustav Republike Hrvatske u glavi VI. pod nazivom „Mjesna, lokalna i područna (regionalna) samouprava“, regulira lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu odnosno pravo na nju,

Budući da Ustav svim građanima jamči pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu,

Budući da Ustav propisuje ono što je uobičajeno u svim demokratskim društvima, da u obavljanju poslova iz svojeg djelokruga, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave samostalna su i podliježu samo nadzoru ustavnosti i zakonitosti ovlaštenih državnih tijela, kao i da imaju pravo na vlastite prihode kojima slobodno raspolažu u obavljanju poslova iz svojeg djelokruga, ali da ti prihodi moraju biti razmjerni njihovim ovlastima predviđenim Ustavom i zakonom.

Budući da Ustav RH propisuje da je država dužna pomagati financijski slabije jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom, odnosno, da je država ta koja mora i treba voditi računa o kvalitetnom obavljanju lokalnih javnih politika,

Budući da je opće razumijevanje prava na lokalnu i regionalnu (područnu) samoupravu, ključno za puno ostvarenje te obveze u ovom trenutku, Skupština Primorsko-goranske županije predlaže Saboru Republike Hrvatske proglašavanje **DEKLARACIJE O OPSTOJNOSTI, OPSTANKU, RAZVOJU I NAPRETKU GORSKOG KOTARA**, imajući pri tome stalno na umu, da se aktivnim domaćim i međunarodnim mjerama osigura ravnomjerni napredak Gorskog kotara kao dijela teritorija Republike Hrvatske i Primorsko-goranske županije kao područne (regionalne) samouprave u kojem djeluju kao jedinice lokalne samouprave, 3 grada; Čabar, Delnice i Vrbovsko, te 6 općina; Brod Moravice, Fužine, Lokve, Mrkopalj, Ravna Gora i Skrad, jer bi se na taj način svakom pojedincu, svakoj pravnoj osobi te Gorskom kotaru kao dijelu teritorija Republike Hrvatske i Primorsko-goranske županije, osigurao život dostojan čovjeka današnjeg doba.

Predlaže se Deklaracija slijedećeg teksta;

Članak 1.

Obzirom na vrlo specifične klimatske, reljefne, demografske uvjete, Gorski kotar se proglašava specifičnim područjem u Republici Hrvatskoj.

Članak 2.

Stanovnici Gorskog kotara kao i svi drugi građani Republike Hrvatske, imaju pravo na jednako kvalitetno obavljanje lokalnih javnih politika propisanih Zakonom o lokalnoj i regionalnoj (područnoj) samoupravi; uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, briga o djeci, socijalna skrb, primarna zdravstvena zaštita, odgoj i osnovno obrazovanje, kultura, tjelesna kultura i šport, zaštita potrošača, zaštita i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarna i civilna zaštita, promet na svom području te ostale lokalne poslove sukladno posebnim zakonima.

Članak 3.

Gorski kotar kao i svaki teritorij Republike Hrvatske, ima puno pravo na stvaranje preduvjeta i mjera demografske obnove i naseljavanja koji će garantirati brzi gospodarski rast i razvoj, stvarajući pri tome veći broj radnih mjesta u Gorskom kotaru, bez obzira da li se radi o donošenju specifičnog Zakona o Gorskom kotaru ili će se to rješavati reguliranjem sadašnjih poreznih olakšica koje će poticati dolazak investitora u „poreznu oazu“ zvanu Gorski kotar.

Članak 4.

Gorski kotar kao i svaki teritorij Republike Hrvatske, ima puno pravo na ostvarivanje državnih prihoda dobivenih gospodarenjem općim dobrom na njegovom području, a u slučaju Gorskog kotara radi se o šumama kao prirodnim bogatstvom Republike Hrvatske te Gorskog kotara, i to u onom iznosu koji omogućuje ostvarivanje kvalitetnog obavljanja lokalnih javnih politika odnosno u iznosu koji omogućuje stvaranje preduvjeta i mjera demografske obnove i naseljavanja i koji će garantirati gospodarski rast i razvoj.

Članak 5.

Gorski kotar kao i svaki teritorij Republike Hrvatske, radi devastacije prostora i prirodnih bogatstava, ima puno pravo na naplativost rente prolaska državnih koridora kroz Gorski kotar (dalekovodi, plinovod, naftovod, auto cesta Rijeka-Zagreb, željeznička pruga Rijeka-Zagreb, akumulacijska jezera).

Članak 6.

Obzirom na postojanje Republike Hrvatske kao demokratske, suverene i samostalne države, članice Europske unije, u Gorskom kotaru odmah treba doći do povrata Zemljišnih

zajednica koje su oduzete Zakonom o proglašenju zemljišnih zajednica te krajiških imovina općenarodnom imovinom od 15. travnja 1947. godine, a koje su seljacima omogućile samostalno upravljanje i gospodarenje zajedničkom imovinom obzirom da je njihovo osnovno načelo gospodarenja bila trajna proizvodnja, tj. „šume se moraju održavati“, tako da su zemljišne zajednice Gorskog kotara imale odlučujuću ulogu u razvoju svojih krajeva, obzirom da su sa svojim prihodima sudjelovale u izgradnji škola, cesta, vodovoda, elektrifikaciji, pomagale su svoje članove u slučaju bolesti, siromaštva.

Članak 7.

Gorski kotar kao i svaki teritorij Republike Hrvatske, ima puno pravo na novčanu naknadu kao obeštećenje za smanjenja površina kojima se stoljećima gospodarilo i od čega se živjelo i gospodarski napredovalo u Gorskom kotaru (Nacionalni park Risnjak, park šume, prirodni rezervati šumske vegetacije, zaštićeni krajolici, strogi prirodni rezervati), a koje sada predstavljaju „mrtvi kapital“.

Članak 8.

Na ovaj način čuva se temelj Republike Hrvatske kao moderne ustavne države u kojoj lokalna samouprava i lokalna demokracija imaju vodeću ulogu u njezinom cjelovitom i jednolikom razvoju, a isto tako na ovaj način čuva se i moralni dignitet svih stanovnika Gorskog kotara te se ujedno štiti i njihovo pravo na dostojanstvo, na život jednak u svim ostalim krajevima Republike Hrvatske.